

CHANGEMAKERS

NUMMER 24 / MEI 2024

'De opleidingscentra geven kinderen de kans om uit de armoede te komen'

Changemaker Prisca Chirombo uit Malawi

Vrijwilligerswerk
maakt de wereld inclusiever

Een eerlijke
wereld nalaten

07

Hoe is het nu met...

Hoe is het nu met Florence?

08

Interview

Jongerenkracht in Kenia:
Maak seksuele gezondheid
bespreekbaar.

10

Perspectief

Vrijwilligerswerk is de motor
achter wereldwijde
ontwikkeling.

COLOFON

Changemakers is een
uitgave van VSO.
Voor supporters,
donateurs en relaties.

VSO
Weg der Verenigde Naties 1
3527 KT Utrecht
info@vso.nl
030 232 06 00
IBAN: NL93 INGB 0000 0000 92

→ vso.nl

Hoofdredactie Simone Camps
Redactie VSO
Fotografie/illustraties Brian Ngali, Chosa Mweemba,
Halifax Trading Malawi, Jasper Kasbergen, Lisa Marie David,
Smriti Basnet, Suraj Shakya, Paul Wambugu
Vormgeving René Mohrmann
Productie Global Village Media
Druk Mailtraffic

04 **Tabletonderwijs in Malawi**

"Kinderen komen weer naar school en ze blijven!"

13

Veel dank

Bedankt voor je steun!

14 **Vrijwilliger in beeld**

Larry: "Vrijwilligerswerk maakt de wereld
inclusiever".

16 **Nalaten aan VSO**

Meebouwen aan een eerlijke wereld voor iedereen,
ook als je er niet meer bent.

Impact

Met jouw steun kunnen onze changemakers
wereldwijd hun kennis en ervaring delen en de
wereld, dorp voor dorp, rechtvaardiger maken.
Een greep uit wat jij mogelijk maakt:

3.000 ♀♂

In Nepal pakken we de ongelijkheid tussen
mannen en vrouwen aan. Onze changemakers
bieden **3.000 koppels** sessies waarin ze praten
en leren over seksuele en reproductieve rechten,
gezinsplanning en gendergerelateerd geweld.
Dit heeft gezorgd voor meer harmonie en
gelijkheid.

1.005

In Mozambique hebben onze changemakers
ervoor gezorgd dat **1005 meisjes** nu onderwijs
krijgen, een grotere kans hebben op een
fatsoenlijke baan en beter voor hun rechten
kunnen opkomen. De komende tijd zullen onze
changemakers hun werk uitbreiden naar nog
twee districten, waar zij, mede dankzij jouw
steun, de toekomstkansen voor meer dan 1000
meisjes (15-19 jaar) kunnen verbeteren.

100.000

In Bangladesh hebben onze changemakers
een platform gecreëerd voor jongeren die zich
inzetten voor klimaatbewustzijn en klimaatactie
in hun gemeenschappen. Ze hebben al meer
dan **100.000 jongeren** gemobiliseerd, die ze via
dit platform ondersteunen met hun expertise in
onder meer klimaatwetenschappen, -beleid en
-adaptatie.

Changemakers

De titel van dit magazine zegt het al:
Changemakers zijn de drijvende kracht
achter het werk van VSO. Zij pakken de
problemen in hun gemeenschap aan, en
zetten zich in als vrijwilliger. Hun werk
is onmisbaar en zorgt ervoor dat meer
mensen toegang hebben tot onderwijs,
gezondheidszorg en fatsoenlijk werk.

In deze editie van Changemakers magazine
lees je meer over hoe vrijwilligers zich
inzetten binnen de programma's van VSO.
Zo lees je over Larry, die zich in Kenia als
vrijwilliger inzet voor VSO. Hij vertelt hoe
vrijwilligerswerk de wereld inclusiever maakt.

Prisca uit Malawi zorgt ervoor dat kinderen
door middel van tabletonderwijs beter
leren lezen, schrijven en rekenen. Door
het tekort aan leraren zijn de klassen in
Malawi groot. Dankzij tabletonderwijs
kunnen de leerlingen elke dag een half uur
geconcentreerd verder werken aan deze
vaardigheden, waardoor hun prestaties op
school verbeteren.

VSO ondersteunt deze vrijwilligers door
middel van kennis, training en toegang tot
relevante netwerken. Zo zorgen we samen
voor een eerlijke wereld met gelijke kansen.

Merijn de Jong, Co-directeur

SCHOLIEREN IN MALAWI LEREN LEZEN, SCHRIJVEN EN REKENEN OP EEN TABLET

'KINDEREN KOMEN WEER NAAR SCHOOL, EN ZE BLIJVEN!'

In veel scholen op het platteland in Malawi zijn de klassen overvol. Er zijn te weinig leraren en leermiddelen waardoor scholieren zich onvoldoende kunnen ontwikkelen. Daardoor haken veel kinderen af. Door tabletonderwijs in speciale opleidingscentra van VSO komt daar verandering in: "Ik vind het leuk om steeds meer te leren."

Mphatso (12) leeft met zijn familie op het platteland van Malawi. Het gezin is arm: hun huis is gemaakt van ongebakken kleisteen en heeft een rieten dak. Elke ochtend om zes uur staat Mphatso op en zet dan water op het vuur. Dan gaat hij op weg, naar school.

Nog niet zo lang geleden was Mphatso juist gestopt met de basisschool. Hij leerde er weinig of niets. Zijn leraar Peter Kwando zag het met lede ogen aan, maar begreep heel goed waarom kinderen als Mphatso afhaakten. "In mijn klaslokaal zitten ruim tweehonderd leerlingen, waarvan de

meesten niet of niet goed kunnen lezen, schrijven en rekenen. Veel kinderen hebben individuele aandacht nodig, maar daar heb ik geen tijd en ruimte voor." Behalve de overvolle klaslokalen zijn er veel te weinig gekwalificeerde leraren en leermiddelen. Het gevolg is dat maar 33 procent van de kinderen die in Malawi naar de basisschool gaat, deze belangrijke fase in hun ontwikkeling afrondt.

Omdat het probleem van de tekorten niet op korte termijn is op te lossen, bedacht VSO samen

met non-profit organisatie One Billion - die software ontwikkelt - een slimme oplossing. In scholen worden opleidingscentra opgetuigd, waar kinderen elke dag een half uur lang geconcentreerd met een speciale onderwijstabelt kunnen werken. In overzichtelijke groepen van dertig kinderen leren zij zo in hun eigen tempo lezen, schrijven en rekenen. Peter: "Die basisvaardigheden nemen ze mee het klaslokaal in waardoor ze veel makkelijker kunnen meedoen in de les."

Met ruim tweehonderd leerlingen in zijn klas, heeft Peter geen tijd en ruimte voor de individuele aandacht die velen van hen nodig hebben.

Het is een schot in de roos. Dat vindt ook onderwijsspecialist Prisca Chirombo (31). Zij is een lokale vrijwilliger van VSO die leerlingen én docenten op diverse opleidingscentra onderwijskundige en technische ondersteuning biedt, zodat ze zoveel mogelijk uit de tablets halen. "Op het platteland hebben kinderen geen toegang tot technologie, terwijl dat tegenwoordig juist zo belangrijk is. Als kinderen moeite hebben om te leren, haken ze vaak af. En dan hebben ze geen goede vooruitzichten. Dan moeten ze op de boerderij werken en verdienen ze erg weinig geld. Meisjes zullen waarschijnlijk worden gedwongen jong te trouwen of te werken als hulp in de huishouding."

Dat leek ook de toekomst voor Mphatso te zijn, die net als zijn ouders vroegtijdig was afgehaakt van school, maar toen hij hoorde dat er tablets op school kwamen werd hij nieuwsgierig. Hij kwam

Leerkracht Peter (rechts) is ook coördinator van het opleidingscentrum. Hij werkt nauw samen met zijn mentor, changemaker Prisca, om ervoor te zorgen dat zijn leerlingen zoveel mogelijk uit de tablets halen.

naar het opleidingscentrum en raakte weer in de ban van school. Nu wil hij leraar worden, net als zijn docent Peter. Prisca: "Ik heb hem zien veranderen. Nu komt hij elke dag, werkt hard en hij doet het heel goed."

Prisca: "Op het platteland hebben kinderen geen toegang tot technologie, terwijl dat tegenwoordig juist zo belangrijk is."

Mphatso en zijn moeder Rose

Volgens Peter komen meer kinderen door de opleidingscentra weer naar school. "En ze blijven. Want door de tablets boeken ze vooruitgang, halen ze hun examens en blijven zij zich ontwikkelen." De situatie van tekorten bij de school van Peter is zeer vergelijkbaar met andere

basisscholen in Malawi. Op dit moment ondersteunt VSO kinderen in 338 scholen met dit soort technische onderwijsoplossingen. Dit willen we de komende zes jaar opschalen naar 5.700 basisscholen. Daarmee worden meer dan drie miljoen kinderen bereikt. Prisca meent dat dit kinderen de kans geeft om uit de armoede te komen. Rose, de moeder van Mphatso, is blij en trots dat hij weer naar school gaat: "Zijn leven zal anders zijn dan dat van ons. Hij zal het beter krijgen".

Veelgestelde vragen

1 Is een tablet niet duur?

Een eenvoudige, duurzame tablet kost ongeveer 275 euro. Dagelijks gebruiken wel vijf kinderen het apparaat een half uur lang. Zo leren vele kinderen lezen, schrijven en rekenen met één tablet. Daarmee is het een zeer kosteneffectief hulpmiddel.

2 Hoe zit het met elektriciteit en het internet?

Veel scholen in Malawi hebben geen elektriciteit. Maar meestal schijnt wel de zon! Daarom installeren we zonnepanelen op het dak, als onderdeel van het project. De tablets worden elke nacht opgeladen. Er is geen internet nodig, want de onderwijsprogramma's zijn al op de tablets geïnstalleerd.

3 Hebben kinderen geen leraren nodig?

Ja. Maar er is een enorm tekort aan leraren in Malawi. Er zitten soms wel meer dan 200(!) kinderen in een klas. Dat is onwerkbaar voor een docent. De kinderen hebben nu hulp nodig. Als zij elke dag een half uur lang les krijgen van een virtuele leraar op een tablet, leren zij belangrijke basisvaardigheden als lezen, schrijven en rekenen. Die hebben ze nodig om zich verder te ontwikkelen in de klas. Bovendien heeft de leraar zo goed zicht op de voortgang van de leerlingen.

Hoe is het nu met Florence?

Florence (19) uit Kenia moest op vijftienjarige leeftijd stoppen met school, omdat haar vader geen schoolgeld betaalde. VSO's *catch-up centre* bood haar een veilige plek weg van haar vaders drankprobleem en geweld. Vier jaar later vertelt ze hoe het nu gaat: "De catch-up centres hielpen me leren lezen en schrijven. Daarna volgde ik een kappersopleiding. Ik werk nu als kapper en ben trots op mijn eigen inkomen. Ik woon met mijn oma en voel me hier veilig."

JONGERENKRACHT IN KENIA:

MAAK SEKSUELE GEZONDHEID

BESPREEKBAAR

Voor jongeren in Kenia is het vaak moeilijk om toegang te krijgen tot betrouwbare informatie en goede zorg op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid. Zij dienen geen seks te hebben voor het huwelijk, waardoor thema's zoals anticonceptie en soa's vaak onbesproken blijven en kennis ontbreekt. De angst voor negatieve reacties en discriminatie weerhoudt jongeren er bovendien van om belangrijke gezondheidsdiensten, zoals een hiv-test, te gebruiken. Om dit te doorbreken, en tienerzwangerschappen en de verspreiding van hiv/aids tegen te gaan, werkt het Make Way programma met Keniaanse (jongeren)organisaties om te pleiten voor seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR) voor iedereen, maar vooral voor de meest kwetsbare jongeren.

Susan: "Mijn kennis geef ik door, in de hoop dat anderen dit ook doen."

Susan (24) is vrijwilliger bij Youth for Sustainable Development Network (YSD), een partner-organisatie van VSO binnen het Make Way programma in Makueni, Kenia. Ze vertelt:

"In mijn gemeenschap wordt seks voor het huwelijk ontmoedigd. Als jonge vrijgezelle vrouwen zoals ik, gebruikmaken van diensten zoals een hiv- of zwangerschapstest, wordt er daarom afkeurend op gereageerd. Bovendien ben ik, net als vele andere jongeren in Kenia, werkloos en heb daardoor geen geld om de kosten voor zulke zorg te betalen. Het zorgt ook voor discriminatie in de wachtkamer van het ziekenhuis, omdat mensen die rijk zijn en hoog in aanzien staan, voorrang krijgen."

Youth Friendly Centre

"Binnen Make Way leerden we over onder meer anticonceptie en soa-testen, maar ook hoe we kunnen pleiten voor onze rechten. Die kennis hebben we gelijk kunnen toepassen. Onder jongeren hier was behoefte aan een Youth Friendly Centre, een aparte ruimte in het ziekenhuis waar jongeren terecht kunnen voor allerlei diensten, in een vertrouwelijke omgeving. Samen met andere maatschappelijke

organisaties hebben we gepleit voor de oprichting hiervan en met succes.

Dit centrum helpt me beter om te gaan met de uitdagingen in mijn leven. Voorheen voelde ik me depressief, omdat ik met niemand over mijn gevoelens kon praten. Nu kan ik naar dit centrum."

In gesprek met zorgverleners

"Samen met andere jongeren ging ik ook in gesprek met zorgverleners van het Youth Friendly Centre. Met de Intersectional Community Score Card, een Make Way tool om de toegankelijkheid

van gezondheidszorg voor jongeren te verbeteren, onderzochten en beoordeelden we de dienstverlening in het centrum. Ook stelden we samen met de zorgverleners een verbeterplan op. Dit proces heeft al tot positieve veranderingen geleid, zoals een verbeterde omgang van zorgverleners met jongeren. Ook zijn er plannen om een gebarentolk aan te nemen, zodat de zorg toegankelijker wordt voor jongeren die doof of slechthorend zijn."

"Voorheen voelde ik me depressief, omdat ik met niemand over mijn gevoelens kon praten."

Susan en andere jongeren van YSD in gesprek met een verpleegkundige van het Youth Friendly Centre.

Openheid

"Binnen mijn gemeenschap zie ik ook al verandering. Gelukkig is er steeds meer openheid om te praten over zaken als anticonceptie en seksuele voorlichting.

Mijn kennis geef ik door, in de hoop dat anderen dit ook doen en uiteindelijk iedereen binnen onze gemeenschap zelfverzekerd en zonder schaamte gebruik kan maken van SRGR-diensten."

VRIJWILLIGERSWERK IS

DE MOTOR ACHTER

WERELDWIJDE ONTWIKKELING

VSO gelooft in vrijwilligers: wij noemen ze 'changemakers'. Het zijn mensen die zich verzetten tegen onrecht. Die verandering willen. Die in actie komen en opstaan tegen misstanden. En die anderen inspireren ook mee te doen en bij te dragen. Voor VSO zijn vrijwilligers essentieel: zij vormen de ruggengraat van onze organisatie. Om de impact van vrijwilligers te vergroten zetten wij in op opleiding en het vergroten van hun kennis en vaardigheden. Een aanpak die aanstekelijk werkt!

Volgens de Verenigde Naties zijn er wereldwijd naar schatting een miljard mensen actief als vrijwilliger. Burgers die zich voor anderen inzetten en meehelpen om allerlei maatschappelijke vraagstukken op te lossen. Zoals het aanpakken van armoede, zorgen voor fatsoenlijke leefomstandigheden en het verminderen van ongelijkheid. Volgens de mondiale organisatie is hun rol essentieel en de impact groot: zij dragen bij aan eerlijkere samenlevingen en duurzame maatschappelijke verandering. Dat is precies wat VSO nastreeft.

Changemaker Jovencia leert vrouwen in de Filipijnen hoe ze biomest van zeewier kunnen maken en hiermee een inkomen kunnen verdienen.

Daarom zetten wij vol in op vrijwilligers en in onze projecten staan zij altijd centraal. VSO heeft een eigen, unieke benadering ontwikkeld die wij de Volunteering for Development aanpak noemen. In de kern betekent deze aanpak, dat we mensen ter plekke opleiden, kennis en vaardigheden delen en hen motiveren, zodat zij hun eigen gemeenschap verder kunnen versterken. Langdurig en op gelijkwaardige basis. Dat vergroot de veerkracht van de samenleving en brengt veranderingen teweeg op lokaal, nationaal en mondiaal niveau.

In Nepal zorgen onze changemakers ervoor dat steeds meer meisjes het onderwijs krijgen waar ze recht op hebben.

Verantwoord en effectief

Omdat vrijwilligerswerk centraal staat in het werk van VSO, vinden wij het belangrijk dat het duurzaam en constructief gebeurt. Om die reden is mede met onze hulp de Global Standard for Volunteering for Development gerealiseerd, professionele richtlijnen om verantwoord en effectief vrijwilligerswerk te waarborgen, wereldwijd door vrijwilligersorganisaties omarmd.

Uitgangspunt daarbij is steeds, dat we de meest kwetsbare mensen op de eerste plaats zetten. En niet als ontvangers van hulp, maar juist als actieve deelnemers. Het zijn de mensen die buitengesloten worden door de samenleving – zij die in extreme armoede leven, of met een handicap of ziekte, degenen die te maken krijgen met discriminatie en geweld vanwege hun geslacht, seksualiteit of sociale status. Zij staan in onze projecten voortdurend centraal: van eerste idee, tot uitvoering en evaluatie. Zo weten we zeker, dat niemand achterblijft of vergeten wordt. Een ijzeren regel van VSO.

“De uitwisseling van lokale kennis en inzichten van buiten leiden namelijk tot innovatieve oplossingen.”

Niet alleen lokale vrijwilligers worden betrokken. Juist iedereen kan meedoen: mensen uit de gemeenschap maar ook daarbuiten, uit andere delen van het land of zelfs uit andere werelddelen. De uitwisseling van lokale kennis en inzichten van buiten leiden namelijk tot innovatieve oplossingen, die aansluiten op de specifieke situatie van problemen waar een groep mensen tegenaan loopt.

Een andere kracht van deze aanpak, is de aanstekelijke werking op een lokale gemeenschap en daarbuiten. Vrijwilligers bouwen wederzijds vertrouwen op en gaan sterke relaties aan met lokale mensen, lokale beslissers en de partnerorganisaties waarmee ze werken. Dat succes en die zichtbaarheid inspireert ook anderen om naar voren te treden en zich in te zetten. Daarmee wordt de verandering groter en duurzamer binnen gemeenschappen, maar spreidt het zich ook uit naar andere communities. Zo wordt de impact van mensen die bouwen aan hun eigen toekomst, steeds groter en omvangrijker.

Meer weten over **onze aanpak**?

JOUW STEUN MAAKT HET VERSCHIL

Bedankt!

Bekijk & ontdek

Wat zijn we dankbaar voor onze geweldige community van supporters! Jullie betrokkenheid en vrijgevigheid inspireren onze changemakers elke dag om door te gaan met hun inspanningen. Samen werken we zo aan een eerlijke wereld met gelijke kansen voor iedereen. Hartelijk bedankt!

Bekijk de video en ontdek hoe jouw support bijdraagt aan positieve verandering:

‘VRIJWILLIGERSWERK MAAKT DE WERELD INCLUSIEVER’

Onze vrijwilligers vormen de drijvende kracht achter ons werk. We stellen je dan ook graag voor aan een van deze vele inspirerende changemakers: Larry Dwayne. Larry is hiphopartiest, milieuactivist en VSO-vrijwilliger bij het From Waste to Work project in Kenia. Ontdek waarom vrijwilligerswerk volgens hem belangrijk is en wat hem inspireerde om zich als vrijwilliger in te zetten.

Gelijkheid

“Ik ben ervan overtuigd dat vrijwilligerswerk bijdraagt aan het creëren van een betere wereld voor iedereen, waar gelijkheid en vriendelijkheid centraal staan. Door kennis, vaardigheden en informatie te delen met mensen die hier anders geen toegang tot hebben, maken we de wereld inclusiever en zorgen we ervoor dat niemand zich buitengesloten voelt.”

Het gehele probleem aanpakken

“Als vrijwilliger bij VSO kan ik deel uitmaken van een positieve beweging en een grote impact hebben op mijn gemeenschap. Ik wil ze bewustmaken van klimaatverandering en het belang van afvalbeheer en ze aanmoedigen om in actie te komen.”

“Als vrijwilliger bij VSO kan ik deel uitmaken van een positieve beweging en een grote impact hebben op mijn gemeenschap.”

Afval is een groot probleem hier in sloppenwijk Kibera in Nairobi. VSO pakt het gehele probleem aan, in plaats van slechts een deel. Die integrale aanpak, gericht op structurele verandering, spreekt me erg aan. Zo geven we niet alleen trainingen over afvalscheiding, maar helpen we afvalverzamelers ook duurzame ondernemingen te starten, en verbinden we hen met bedrijven die hun afval tegen eerlijke prijzen kopen. Daarnaast ben ik blij dat ik als VSO-vrijwilliger bij kan dragen aan het doorbreken van het stigma rond afvalverzamelers en het verbeteren van hun positie in de maatschappij.”

← De rivier in Kibera is sterk vervuild door afval. Changemaker Larry is vastbesloten hier verandering in te brengen.

“VSO pakt het gehele probleem aan, in plaats van slechts een deel. Die integrale aanpak, gericht op structurele verandering, spreekt me erg aan.”

Een eigen draai

“Ik help bij verschillende activiteiten, zoals het geven van trainingen aan afvalverzamelers. Velen van hen hebben nooit of nauwelijks onderwijs gevolgd. Ik geef daarom altijd mijn eigen draai aan de leerstof, om de trainingen begrijpelijker en boeiender voor ze te maken. Na afloop evalueer ik met mijn team om te kijken hoe we de trainingen nog beter en begrijpelijker kunnen maken.”

Chokora

“Ik hoop dat we uiteindelijk alle afvalverzamelers in hun kracht kunnen zetten. Veel mensen noemen de afvalverzamelers ‘chokora’ - Swahili voor straatkind – waarmee ze denigrerend worden afgeschilderd als vies en waardeloos. Ik wil deze mensen laten zien hoe belangrijk en waardevol afvalverzamelers zijn. Ik heb hier ook een lied over gemaakt (deze kun je via de QR-code beluisteren).”

From Waste to Work wordt uitgevoerd door VSO, in samenwerking met Taka Taka Solutions (TTS) en Stichting International Child Development Initiatives (ICDI), en gefinancierd door IKEA Foundation. Lees meer over dit project op vso.nl/fromwastetowork.

EEN EERLIJKE WERELD **NALATEN**

Laat je idealen voortleven!

Door VSO op te nemen in je testament, kunnen onze changemakers een blijvend verschil maken. Zo bouw je mee aan een eerlijke wereld met beter onderwijs, goede zorg en fatsoenlijk werk voor iedereen, ook als je er niet meer bent.

WIL JE MEER WETEN OVER **NALATEN** AAN VSO?

Vraag gratis en vrijblijvend onze brochure over nalaten aan via vso.nl/nalaten

Heb je specifieke vragen of wil je meer weten over het opnemen van VSO in je testament? We horen het graag via info@vso.nl of **030 232 0600**.

